

Boxuj za změnu

Měníme svět kolem sebe k lepšímu

D. KRCH 2014

Odhalte s námi tajemství aktivního občanství. Tento materiál nabízí tipy, jak můžeme měnit svět kolem sebe k lepšímu. Můžeme k tomu přispívat nejen tím, co si kupujeme a nekupujeme, ale i naším aktivním přístupem a každodenními drobnými či většími rozhodnutími.

O NaZemi

Nevládní nezisková organizace NaZemi prosazuje globální vzdělávání, zasazuje se o odpovědnost firem v oblasti jejich dodavatelského řetězce a propaguje fair trade jako účinnou podporu pěstitelů a pěstitelů ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky. Jednotlivcům i firmám nabízíme vlastní řadu fairtradové kávy Fair Café a čaje Fair Tea. Svým nákupem v našem obchodě pomáháte financovat naši činnost.

www.nazemi.cz/boxuj

Boxuj za změnu

Editorky a editoři: Michaela Gajdošová, Zuzana Hroudová, Kristýna Hrubanová, Anna Lazarová, Stanislav Komínek
Kresba: Dalibor Krch
Sazba a grafická úprava: Leoš Knotek
Vydalo NaZemi v roce 2017
Druhé vydání
ISBN 978-80-88150-28-2

Tento dokument byl vytvořen s finanční podporou Evropské unie a Ministerstva zahraničních věcí ČR. Obsah dokumentu je zcela na odpovědnosti NaZemi a jako takový nemůže být považován za stanovisko Evropské unie.

V NaZemi hájíme důstojné pracovní podmínky ve světě. Každý z nás svým jednáním ovlivňuje dění nejen ve svém nejbližším okolí, ale i ve vzdálených částech světa. Nechte se inspirovat, jak vědomě a aktivně boxovat za změnu.

Proč boxovat?

V NaZemi si myslíme, že měnit svět kolem sebe k lepšímu může každý z nás. Změnit by se toho podle nás mělo hodně. Sami se věnujeme zlepšování pracovních podmínek v oděvním a obuvnickém průmyslu, kde pro nás lidé vyrábějí oblečení a boty za nízkou mzdu a v otřesných podmínkách. Řešíme situaci pěstitelů a pěstitelů v Africe, Asii a Latinské Americe, kteří například za svou kávu, kakao nebo banány nedostávají spravedlivě zaplacené. Chceme více globálních souvislostí v českém vzdělávání.

Zde nabízíme jednoduché tipy, jak za takové změny „boxovat“. Jak být aktivními a odpovědnými obyvateli tohoto světa. Boxování přitom nechápeme jako agresi, ale metaforu toho, že někdy se změny nedějí tak snadno a je potřeba vytrvalosti, síly a odhodlání. Boxer nese svou kůži na trh, dostává rány, ale i jeho soupeř odchází ze zápasu málokdy beze šrámu.

A stejně tak jako se boxeři a boxerky utkávají v různých váhových kategoriích, i ti boxující za lepší svět mohou bojovat na různých úrovních a v různých rinzích – doma, ve škole, ve třídě,

ve skautském oddíle, v práci, na facebooku nebo ve veřejném prostoru. Podle svých momentálních možností, zájmu a motivace. Proto jsme naše tipy rozdělili do různých kategorií. Přitom ale platí, že jsou rovnocenně důležité – představte si, jaký by svět byl, kdyby všichni lidé na světě boxovali za změny v muší váze! To, jaký je svět kolem nás, totiž ovlivňujeme neustále a často možná i nevědomky – například tím, co si kupujeme nebo nekupujeme a od koho si to kupujeme. Každý den máme možnost se rozhodnout, koho a co podpoříme.

Seznam tipů, které jsme vymysleli, není určité vyčerpávající. Některé nápady mohou být pro někoho nepřijatelné, pro někoho bláznivé. Ale můžou nabídnout inspiraci, ukázat směr, kterým by vás třeba nenapadlo se vydat. Zatím.

Boxer za lepší svět

Myslí, tedy je

Přemýšlí o tom, co dělá a proč to dělá.

Baví se s ostatními

Vysvětluje své názory a postoje.

Raduje se

Je fajn klást si velké cíle, ale důležité jsou i malé úspěchy.

Hledá spojení

Ani superhrdina by to totiž nezvládl sám.

Je sám sebou

Pokud chce změnit svět, musí začít sám u sebe. I malé kroky každého z nás znamenají změnu.

Naslouchá

Zajímá se o jiné názory a pohledy na věc, a pokud na to přijde, přehodnocuje ty svoje.

Komunikuje se světem

Snaží se dostat co nejvíce informací mezi lidi. Využívá sociální sítě, kamarády, známé.

Věří tomu, co dělá

Je to zkrátka trochu idealista. Ale bez ideálů se přece svět měnit nedá!

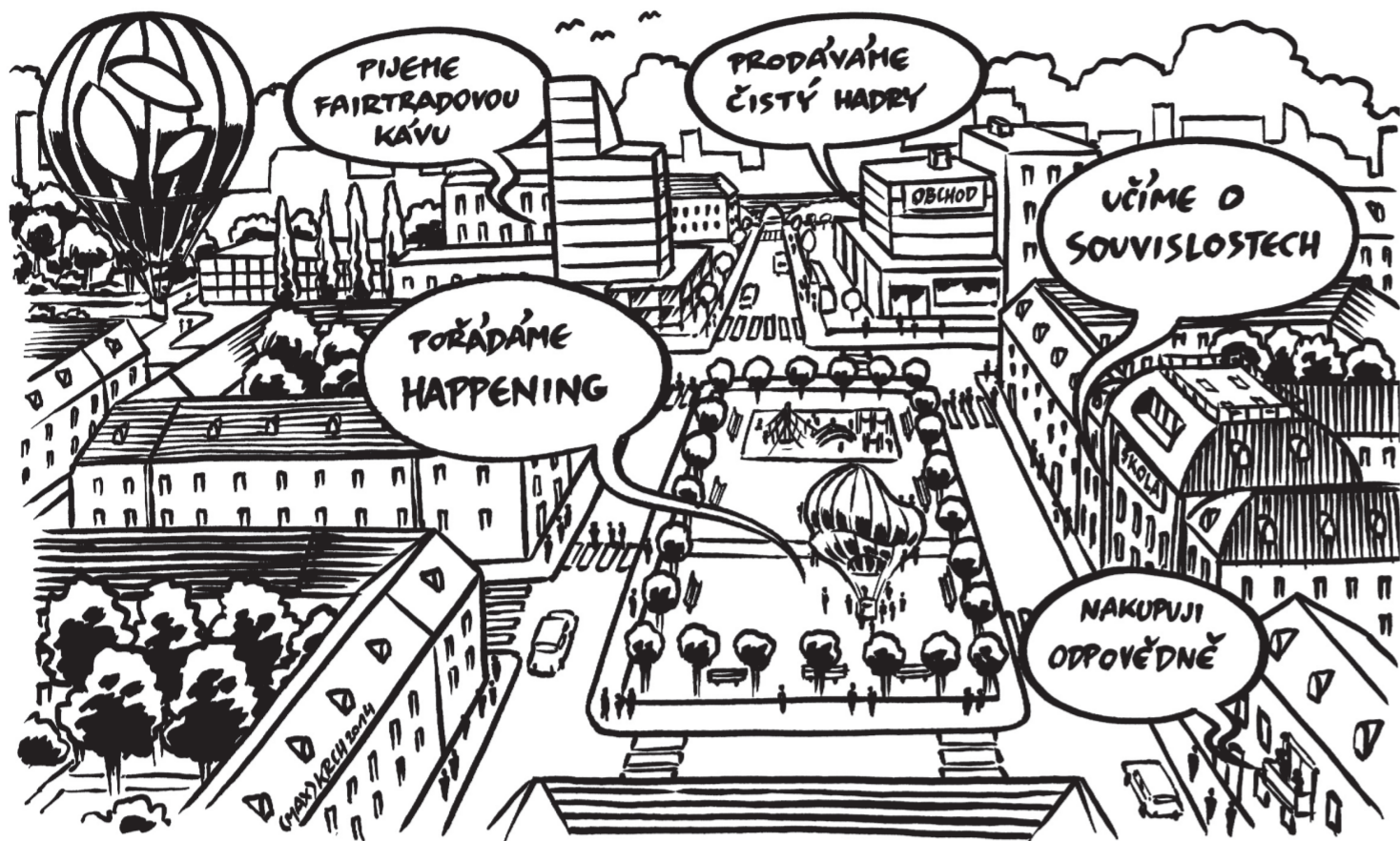
Jde příkladem

Svým aktivním jednáním inspirovuje lidi kolem sebe.

BOXUJ ZA ZMĚNU

Inspirujte se tipy, jak měnit svět kolem sebe k lepšímu. Naše každodenní rozhodnutí mají totiž velký vliv – ať už jde o to, za jakých podmínek vznikají věci, které kupujeme, nebo o to, jak se žije v našem městě. Naše aktivní zapojení to může ovlivnit.

MUŠÍ VÁHA

Milujte svého pěstitele! Kupujte místní a sezonní potraviny nejlépe přímo od zdroje. I bez rajčat to jde v zimě přežít. Nebudou se tak muset vozit přes celou Evropu nebo i z větší dálky. A místo rajčat si můžete dát třeba červenou řepu nebo mrkev!

| DOMA | KANCL | ŠKOLA | OBCHOD | ODDÍL |

MARIE ČERNÁ
radní města Třebíče

Kupujte fairtradové produkty. Káva, čaj nebo kakao u nás na poli nerostou. Pěstitelé a pěstitelky ze zemí Afriky, Asie nebo Latinské Ameriky za tyto komodity v systému fair trade dostanou spravedlivě zaplacené a své děti mohou posílat do školy. www.fairtrade.cz

| DOMA | KANCL | ŠKOLA | OBCHOD, ODDÍL | NAZEMI |

Jezděte na kole, MHD nebo chodte pěšky. Méně aut znamená lepší vzduch, méně hluku a víc místa pro život. A navíc ušetříte a budete fit.

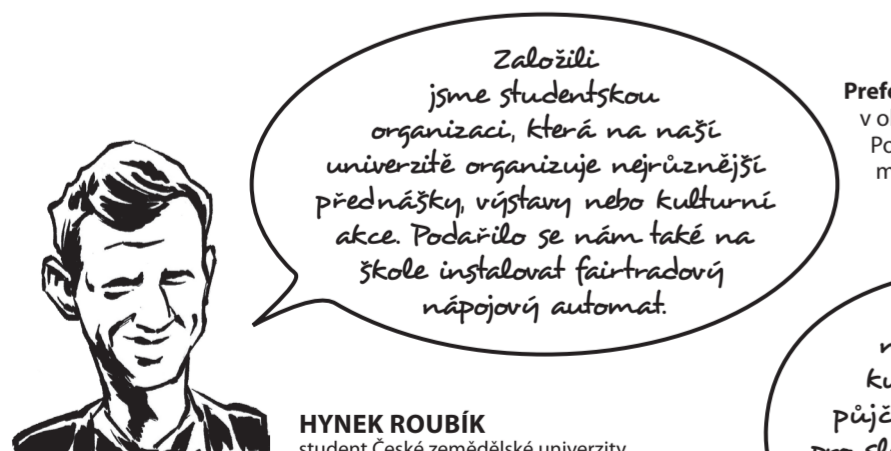
| VEŘEJNÝ PROSTOR |

Pijte kohoutkovou vodu. Nejenže je voda v plastu „out“, ale za ušetřené peníze si můžete koupit džbánky i fairtradovou kávu.

LEHKÁ VÁHA

Spojte se s lidmi, kteří mají rádi fair trade a zajímají se o odpovědnou spotřebu. NaZemi vám poskytne podporu a praktické tipy, můžete třeba začít usilovat o získání titulu Fairtradová škola či město. Koukněte, jak na to a kde už jsou fér: www.fairtradovamesta.cz

| ŠKOLA | TRÍDA | ODDÍL | VEŘEJNÝ PROSTOR | NAZEMI |

HYNEK ROUBÍK
student České zemědělské univerzity

Nevyhazujte potraviny. V EU se ročně vyhodí až 100 milionů tun potravin. Zkuste nakupovat podle toho, co opravdu potřebujete. Napište si nákupní seznam, lépe tak odoláte různým akčním nabídkám a slevám.

| OBCHOD | DOMA |

Založte kompost, takové domácí kompostování může být docela zábava. V NaZemi máme žízalový kompostér i v naší kancelářské kuchyni. Bioodpad totiž tvoří 30–40 % komunálního odpadu! Místo toho, aby se rozložil bez užítka na skládce, jej pak můžete využít na zahradě nebo při přesazování pokojových květin.

| DOMA | KANCL | ŠKOLA | ODDÍL |

Při nákupu kancelářských a propagačních předmětů **zvažujte ekologické a sociální dopady** jejich výroby. Omezte tisk, případně tiskněte oboustranně a na recyklované papíry. Existují rozložitelné propisky nebo eticky vyrobená trička.

| KANCL | ŠKOLA | ODDÍL | NAZEMI |

Nejen masem živ je člověk! Nejezte maso nebo jeho spotřebu alespoň omezte. Produkce masa totiž významně přispívá ke změně klimatu. Zemědělská půda se namísto pěstování plodin pro lidi využívá pro pěstování krmliva.

| DOMA | ŠKOLA | ODDÍL |

Preferujte lokální a eticky vyrobené produkty. Ptejte se v obchodech, kde a jak byly vyrobeny věci, které kupujete. Pokud se nás bude ptát hodně, prodejci a výrobci budou muset původ zboží začít řešit. www.pribehot.cz

| OBCHOD |

V rodině nemáme auto, oblečení kupuji v sekáči, narádím si půjčujeme s kamarády, kurník pro slepice jsem postavil ze starých skřínových desek ze stěrného dvora. Baví mě dávat věcem nový význam.

STANISLAV KOMÍNEK
expert na kampaně, NaZemi

Koupit si novou věc umí každý. **Buďte napřed, nenakupujte!** Spousta věcí se dá sehnat z druhé ruky, půjčit nebo vyrobit. A velké množství věcí vůbec nepotřebujeme.

| DOMA | KANCL | ŠKOLA | ODDÍL |

STŘEDNÍ VÁHA

Chcete nový telefon, počítač nebo tablet? S jejich výrobou jsou ale spojeny problémy s těžbou minerálů, otravnými podmínkami v dolech a v továrnách i obrovské množství elektroodpadu. Pořídíte si telefon, který má delší životnost, nebo si ho kupte z druhé ruky. Vyberte si podle ekologické a sociální odpovědnosti výrobce. Část týmu NaZemi používá pro svou práci Fairphone.

| OBCHOD |

Ledničku lze naplnit různými způsoby. Odvážným doporučujeme zkusit tzv. dumpster diving. Možná byste byli překvapeni, jaké poklady se dají ulovit v kontejnerech u hypermarketů nebo restaurací.

| DOMA |

Uspořádejte výstavu, besedu, promítání. Zprostředkujte lidem ve svém okolí realitu života pěstitelů kávy v Mexiku nebo šiců v Kambodži. Mrkněte, jaké výstavy máme v NaZemi k dispozici. www.nazemi.cz/vystavy

| VEŘEJNÝ PROSTOR | ŠKOLA | ODDÍL | FACEBOOK | NAZEMI |

MICHAELA GAJDOŠOVÁ
experta na vzdělávání, NaZemi

Boxujete už nyní? Dejte o tom vědět ostatním. Pište blog, založte si kanál na YouTube. Inspiřte ostatní vlastní aktivitou.

| FACEBOOK | DOMA | VEŘEJNÝ PROSTOR |

Přispějte na projekty, které vám dávají smysl. Vždyť díky crowdfundingu neboli hromadnému financování stojí v Praze Národní divadlo nebo se začal vyrábět první etický smartphone.

| VEŘEJNÝ PROSTOR | FACEBOOK |

Hledejte informace! Je to cesta, jak si utvářet a posouvat názory. Otevřete se různým pohledům, ale buďte kritičtí a ověřte si informace z více zdrojů. Sdílejte jen ověřené informace.

| DOMA | ODDÍL | TRÍDA | FACEBOOK |

TĚŽKÁ VÁHA

Uspořádejte výměnný bazar nebo blešák – dejte lidem příležitost věci nekupovat, ale vyměnit nebo darovat. Podělte se o své poklady, které už nepoužíváte. Pokud akci uspořádáte v parku nebo na náměstí, oživíte tím navíc veřejný prostor.

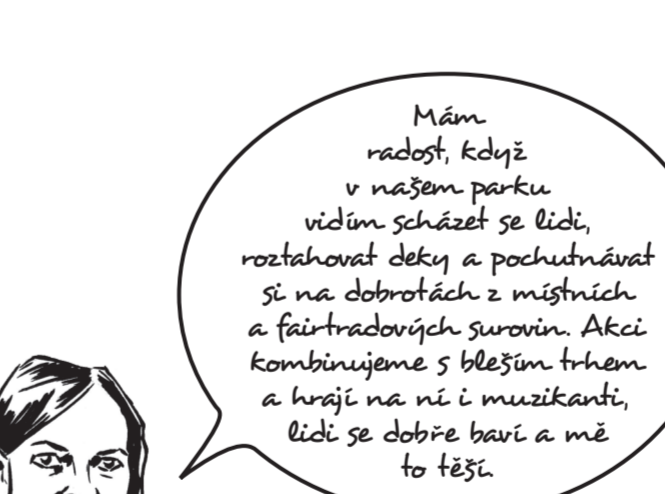
| TRÍDA | ŠKOLA | ODDÍL | VEŘEJNÝ PROSTOR |

Pálí vás něco ve vaší obci nebo komunitě, něco, co nezdádně vyřešit sami? **Propojte se s dalšími aktivními lidmi.** Můžete starostovi či starostce, zastupitelům či zastupitelkám, sepište petici nebo iniciujte místní referendum. Můžete také založit spolek a začít věci řešit sami. Budete navíc moci žádat o granty nebo nadační příspěvky.

| VEŘEJNÝ PROSTOR | FACEBOOK |

Uspořádejte happening k tématu, které vám přijde důležité. Může být jednoduchý a zábavný. Nápad se cení. Oslovte média, novináři a novinářky budou rádi, že se ve vašem městě něco děje. Píknijte za fair trade na Férové snídani NaZemi a podpořte tak lokální a fairtradové pěstitele. V roce 2017 společně posnádalo 7 800 lidí na 163 místech republiky. www.ferovasinadane.cz

| VEŘEJNÝ PROSTOR | ŠKOLA | TRÍDA | ODDÍL | NAZEMI |

PAVLÍNA BOŽKOVÁ
fundraiserka v oblasti charitě Břeclav

Vstupte do politiky a změňte politickou kulturu. Je potřeba, aby politická scéna byla rozmanitější a i uvnitř politických stran zaznívaly různé hlasy. Můžete prosazovat rozhodnutí, která budou mít silný pozitivní vliv na celou společnost.

| VEŘEJNÝ PROSTOR |

LEGENDA: Popisky pod typy ukazují, kde se podle nás dá tato aktivita realizovat. Pokud navíc u typu najdete i logo NaZemi, znamená to, že vám s touto aktivitou rádi pomůžeme.

Díky NaZemi jsem mohl organizovat promítání dokumentů a besedy o palčivých společenských otázkách ve světě. V současnosti učím jako lektor na školách o fair trade, pracovních podmínkách v oděvním průmyslu nebo o plýtvání potravinami. Můžu tak vést mladou generaci k větší zodpovědnosti a budování spravedlivějšího světa.

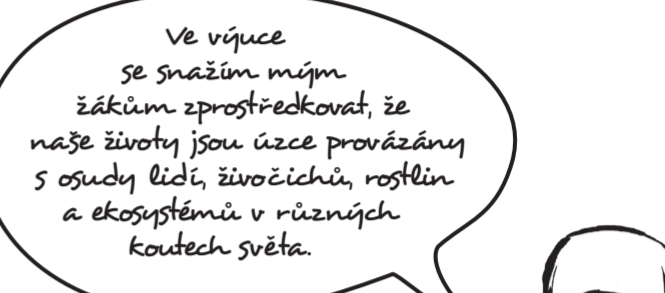
JAROSLAV BIOLEK
dobrovolník

Diskutujte s lidmi kolem sebe. Pokud někdo ve vašem okolí vyjadřuje názory, které popírají práva určitých skupin lidí, například menšin nebo sociálních skupin, naslouchejte jim a bavte se s nimi o tom. I debata u piva nebo na rodinné oslavě může ledacos změnit!

| DOMA | KANCL | TRÍDA | ODDÍL | FACEBOOK | VEŘEJNÝ PROSTOR |

Staňte se dobrovolníkem či dobrovolnicí. Vyberte si organizaci, která je vám blízká, a zapojte se do její činnosti. Naučíte se něco nového, potkáte lidi na stejné vlně a třeba vám to (nebo někomu jinému) i změní život. NaZemi stojí na dobrovolnické práci od svého založení.

| NAZEMI |

BOHUSLAV SEDLÁČEK
učitel na ZŠ Rokytnice, Vsetín

Pokud pracujete s dětmi nebo mládeží, věnujte se globálním tématům. Otvírejte témata, o kterých je třeba mluvit. K ruce se vám budou hodit metodické publikace NaZemi. Zařadte globální rozvojové vzdělávání do vzdělávacího programu vaší školy a komunikujte to navenek rodičům a veřejnosti. www.nazemi.cz/vzdelavani

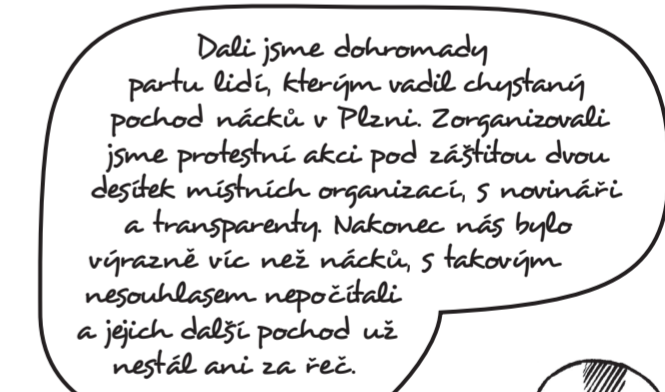
| ŠKOLA | ODDÍL |

ZUZANA BRZOBOHATÁ
bývalá poslankyně Evropského parlamentu

Nakupujte společně ve velkém – ušetříte obaly i peníze. Můžete si takto např. koupit velké balení ekologicky šetrného pracího prášku nebo biofazole a rozdělit se s rodinou či přáteli.

| DOMA | KANCL | ŠKOLA | ODDÍL |

PETR „PERMI“ VANĚK
manažer komunikace v neziskové organizaci

Vyjádrte veřejně svůj postoj! Účastněte se demonstrací, blokády či happeningů, které upozorňují na problémy ve vašem okolí i jinde ve světě. I tichá a nenásilná podpora má svou sílu.

| VEŘEJNÝ PROSTOR | FACEBOOK |

